DOKUMENT JE ELEKTRONSKO PODPISAN!
Podpisnik: Božidar Štefan Voljč
Izdajatelj certifikata: SI-PASS-CA
Številka certifikata: 00920BC4BE0000000057
Potek veljavnosti: 26. 02. 2029
Čas podpisa: 16. 11. 2026 13:40
Št. dokumenta: 0120-479/2026-2711-2

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Komisija Republike Slovenije za medicinsko etiko

Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 478 69 06
F: 01 251 77 55
E: gp.mz@gov.si, kme.mz@gov.si
www.mz.gov.si

Številka: 0120-479/2026-2711-2
Datum: 16. 11. 2026

Stališče KME RS o ravnanju z odstranjenimi deli telesa

Komisijo RS za medicinsko etiko (KME RS) je Senat Komisije RS za varstvo pacientovih pravic pri Ministrstvu za zdravje (Senat), 16. 9. 2026, pod št. 021-33/2026-2711-39, s podpisom predsednika senata Mihaela Gubenška, univ. dipl. prav., zaprosil za stališče o izročanju v zdravstvenih storitvah odstranjenih delov telesa bolnikom, ki to zahtevajo. Senat sprašuje, ali in pod kakšnimi pogoji je etično sprejemljivo, da izvajalec storitve bolniku na njegovo zahtevo izroči odstranjeni del organov, okončin in tkiv ali iz telesa odstranjene predmete, ki se opredeljujejo kot biološki oziroma patološki odpadki. Senat želi, da se KME RS še posebej opredeli do vprašanja, ali je z etičnega vidika mogoče upravičiti tudi izročanje placente porodnicam, ki to zahtevajo? Ker porodi potekajo tudi na domu oziroma izven zdravstvenih ustanov, zakonodaja pa v takih primerih ne ureja obveznega ravnanja s placento, Senat prosi KME RS za stališče, ali je takšna različna oziroma neenotna ureditev lahko skladna z etičnimi vidiki obravnavane problematike?

KME RS ugotavlja, da navedena vprašanja Senata segajo na področja, na katerih se osebni, nezdravstveni interes, sooča z načeli in praksami zdravstvene stroke, medicinske etike, interesi družbe in njene kulture. Načelno stališče KME RS je, da ob spoštovanju vseh zdravstvenih in osebnih pravic posameznika, zasebni nezdravstveni interes ne more spreminjati načel in ravnanj, ki so v zdravstvu strokovno utemeljena in pravno opredeljena.

Ob upoštevanju navedenega stališča, se po mnenju KME RS odstranjeni zobje, kamni ali predmeti, ki niso v zvezi z morebitnimi ali izkazanimi kaznivimi dejanji, lahko vrnejo osebam, ki so jim bili odstranjeni iz njihovega telesa. Drugi odstranjeni deli človeškega telesa, ki niso namenjeni znanstvenim raziskavam ali klasičnim medicinskim obravnavam, se v skladu s splošno zdravstveno in kazensko zakonodajo obravnavajo

kot kužnine in se po predpisanih postopkih neškodljivo uničijo s sežigom. To pomeni, da jih izvajalci zdravstvenih storitev ne smejo izročati pacientom ali njihovim pooblaščencem, kar z vodstvi vred zavezuje vse slovenske bolnišnice oziroma zdravstvene ustanove. Táko je tudi tradicionalno in aktualno stališče KME RS, ki vključuje tudi ravnanje s po porodu izločenim tkivom placente.

KME RS dopušča možnost, da ima placenta za porodnico poseben osebni, čustveni, kulturni ali simbolni pomen. Po mnenju KME RS pa od zaposlenih v zdravstvu z vidika poklicne etike ni mogoče zahtevati, da zaradi uresničitve osebne želje prevzemajo odgovornost za ravnanja, ki so pravno sporna ali nedopustna. Z zavrnitvijo zahteve po izročitvi placente se ne zanika dostojanstva porodnic. Etična dilema pa ni zgolj v vprašanju spoštovanja želje porodnice, temveč tudi in predvsem v vprašanju, ali je etično od zaposlenih v zdravstvu pričakovati ali celo zahtevati, da ravnajo v nasprotju s poklicno etiko in predpisi?

Po navedbi Senata zakonodaja pri porodih na domu ne ureja obveznega ravnanja s placento. KME RS želi pripomniti, da pravna neurejenost ne more vplivati na načela in vrednote stroke ali medicinske etike. V primerjavi s porodi na porodniških oddelkih bolnišnic spremlja porod na domu večje zdravstveno tveganje, zato je še posebej potrebno zagotoviti kar največjo zdravstveno varnost porodnice in rojevajočega se oziroma rojenega otroka. KME RS podpira stališče stroke, da je rojstvo doma dopustno le ob normalni nosečnosti in glavični vstavi ploda. Izključno ga lahko vodi le diplomirana babica z licenco. Porodnici, ki se je odločila roditi doma, naj se po mnenju KME RS med ostalimi predporodnimi informacijami pove tudi, kakšen je oziroma bo postopek s placento. Babica, ki vodi porod, je s tem v zvezi zavezana enakim strokovnim, pravnim in etičnim pravilom, kar pomeni, da je placento po porodu treba na predpisani način oddati v neškodljivo uničenje, za kar je babica osebno odgovorna.

V zaključku želi KME RS stališče o placentofagiji iz leta 2019, dopolniti s stališčem, da ne podpira predelave človeške placente v različne nestrokovne alternativne pripravke.

dr. Božidar Voljč, dr. med.
predsednik KME RS

Viri in dodatna literatura:

- Korošec Damjan: Ko pacient od zdravnika zahteva, da mu izroči amputirano nogo. Shematski pravni in etični pregled. ISIS, Februar 2014.
- Stališče KME RS o placentofagiji, 8. april 2019, Spletna stran KME RS.
- Odgovor Ministrstva za zdravje Varuhu človekovih pravic, 18. 10. 2024, št. 0070-253/2023-2711-25.